EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 14. 2. 2014
COM(2014) 79 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

o štatistike zostavovanej podľa nariadenia (ES) č. 2150/2002 o štatistike o odpadoch a jej kvalite

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

o štatistike zostavovanej podľa nariadenia (ES) č. 2150/2002 o štatistike o odpadoch a jej kvalite

OBSAH

1. Úvod 2
1.1. Nariadenie o štatistike o odpadoch 2
1.2. Kvalita údajov v prostredí, kde sa využívajú viaceré metódy 2
1.3. Kontrola kvality 2
2. Časová presnosť a včasnosť 3
3. Úplnosť 4
4. Presnosť údajov 4
4.1. Pokrytie údajov 4
4.2. Členenie podľa hospodárskych sektorov 5
4.3. Klasifikácia odpadov 6
5. Porovnateľnosť 6
5.1. Časová porovnateľnosť 6
5.2. Porovnateľnosť medzi jednotlivými krajinami 7
6. Zaťaženie podnikov 8
7. Revízia nariadenia o štatistike o odpadoch 8
8. Výsledky a výhľad 10

1. ÚVOD

1.1. Nariadenie o štatistike o odpadoch

V článku 8 ods. 1 nariadenia (ES) č. 2150/2002 Európskeho parlamentu a Rady z 25. novembra 2002 o štatistike o odpadoch[1] (ďalej len „nariadenie“) sa vyžaduje, aby Komisia každé tri roky predkladala Európskemu parlamentu a Rade správu o vykonávaní tohto nariadenia (po prvej správe, ktorá bola predložená do piatich rokov od nadobudnutia účinnosti nariadenia). Prvá správa bola uverejnená v roku 2008[2] a druhá v roku 2011[3].

V časti 7 ods. 3 príloh I a II k nariadeniu sa stanovuje, že správy o kvalite predložené členskými štátmi sa majú zahrnúť do správy stanovenej v článku 8. Tieto správy sú k dispozícii na stránke CIRCABC:

https://circabc.europa.eu/w/browse/9a7ac3a5-2f59-46b8-b90c-95cd7283ec22

V správe sa zohľadňujú výsledky posledného poskytnutia údajov v júni roku 2012 za referenčný rok 2010 a týka sa 27 členských štátov EÚ. Popisuje sa v nej aj vykonávanie revidovaných príloh k nariadeniu o štatistike o odpadoch uplatniteľné za referenčný rok 2010.

1.2. Kvalita údajov v prostredí, kde sa využívajú viaceré metódy

Nariadením sa vymedzujú údaje, ktoré sa majú predkladať, a požadovaná kvalita, nestanovuje sa ním však osobitná metóda na vypracúvanie štatistiky o odpadoch, ktorá sa preto zostavuje v prostredí, kde sa využívajú viaceré metódy. To umožňuje členským štátom, aby si zachovali svoje systémy zberu údajov a minimalizovali zmeny potrebné na zabezpečenie súladu s nariadením.

Eurostat a členské štáty na minimalizovanie vplyvu rôznych metód intenzívne spolupracujú na zblížení metód a zlepšení kvality údajov. Nový postup na dohodnutie štandardizovaných overovacích kontrol údajov, ktorý sa začal v septembri roku 2013, predstavuje dôležitý krok týmto smerom.

Členské štáty vo svojich správach o kvalite opisujú údaje odkazom na prvky kvality, ktoré sa bežne používajú v Európskom štatistickom systéme[4] a ktoré sú stanovené v nariadení (ES) č. 1445/2005 o kvalite štatistiky odpadov[5].

1.3. Kontrola kvality

Od prvého poskytnutia údajov v roku 2006 Eurostat stanovil účinný systém kontroly kvality pozostávajúci z dvoch krokov. Prvým krokom je rýchle vyhodnotenie údajov a správ o kvalite. Eurostat zasiela hodnotiacu správu do dvoch mesiacov po uplynutí termínu na zasielanie správ.

---

1 Ú. v. ES L 332, 9.12.2002, s. 1.
2 KOM(2008) 355 v konečnom znení, 13.6.2008.
3 KOM(2011) 131 v konečnom znení, 17.3.2011.
4 Internetová stránka Eurostatu venovaná kvalite: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page?_pageid=2273,1 2273_47140765&_dad=portal&_schema=PORTAL.
5 Ú. v. EÚ L 229, 6.9.2005, s. 6.

V tejto fáze sa overovanie údajov týka najmä vnútornej koherencie nových údajov a vývoja v priebehu času. Táto analýza sa vykonáva na vysoko agregovanej úrovni a zameriava sa na zisťovanie dôležitých zlomov v radoch.

Druhým krokom je dôkladnejšie overovanie správnosti bez stanoveného termínu. V rámci toho sa údaje analyzujú na podrobnejšej úrovni (napr. podľa hospodárskych sektorov a kategórií odpadu) a porovnávajú sa modely a vývoj v jednotlivých krajinách. Overovacie kontroly zahŕňajú:

– porovnania vzniku odpadu v rámci krajiny s hodnotami z predchádzajúcich rokov za každú ekonomickú činnosť;

– porovnania údajov pre každú ekonomickú činnosť medzi jednotlivými krajinami;

– porovnanie vzniknutého odpadu a spracovaného odpadu v rámci krajiny za každú kategóriu odpadu;

– krížové kontroly údajov o odpadoch, ktoré sa získali na základe iných spravodajských povinností, medzi ktoré patrí napr. monitorovanie súladu podľa iných právnych predpisov týkajúcich sa odpadov.

Prípadné otázky sa overujú pomocou správ jednotlivých krajín o kvalite a pomocou reakcií na rýchle vyhodnotenie. Príslušným krajinám sa prípadne zašlú ďalšie otázky.

2. ČASOVÁ PRESNOSŤ A VČASNOSŤ

Údaje a správy o kvalite sa predkladajú do 18 mesiacov po referenčnom roku, t. j. termín predloženia za referenčný rok 2010 bol 30. jún 2012. Dodržanie lehoty sa monitoruje na úrovni Eurostatu a členským štátom sú v krátkych intervaloch zasielané upozornenia podľa stanoveného rozvrhu.

Dodržiavanie termínu na predloženie správy za referenčný rok 2010 môže byť v čase vypracovania tejto správy zosumarizované takto:

- 13 krajín zaslalo svoje súbory údajov včas,
- šesť členských štátov predložilo údaje do troch týždňov po termíne (Dánsko, Francúzsko, Litva, Írsko, Cyprus, Maďarsko),
- štyri členské štáty predložili údaje do polovice augusta, aby mohli byť zohľadnené v prvom kole hodnotenia (Belgicko, Holandsko, Rakúsko, Rumunsko),
- štyri členské štáty predložili údaje viac ako tri mesiace po uplynutí termínu (Grécko, Taliansko, Lotyšsko, Spojené kráľovstvo). Údaje boli predložené od 25. októbra (Taliansko) do 17. novembra 2012 (Spojené kráľovstvo). Grécko a Taliansko podávali správy s výrazným oneskorením už v predchádzajúcich rokoch.

Celkovo bolo dodržiavanie termínu na zaslanie údajov za rok 2010 horšie ako v roku 2008. Navyše niektoré krajiny predložili predbežné údaje a niekoľko mesiacov po termíne vykonali dôslednejšie revízie, čo si vyžiadalo nové overenie ich správnosti a oneskorilo postup zverejnenia. Podľa tvrdení členských štátov v ich správach o kvalite nespôsobilo vykonávanie

najnovších zmien nariadenia v roku 2010 žiadne vážne problémy a neodôvodňuje oneskorenie podávania správ. Eurostat prijíma opatrenia na príslušnej úrovni, ktorými sa majú krajiny vyzvať, aby preskúmali svoje postupy tvorby údajov a predkladali kvalitné údaje v rámci stanovených lehôt.

– *Zverejňovanie*

Údaje o vzniku odpadu a spracovaní odpadu boli uverejnené vo verejnej databáze Eurostatu 1. októbra 2012. Z dôvodu neskorého predloženia údajov alebo opravy údajov sa v novembri 2012, v marci 2013 a v júli 2013 vykonali rozsiahle úpravy.

3. ÚPLNOSŤ

Predloženie úplných súborov údajov je na zostavenie súhrnných údajov za EÚ rozhodujúce. Chýbajúce údaje obmedzujú výklad a informačnú hodnotu štatistiky o odpadoch. Úplnosť sa meria ako počet prázdnych buniek, ktoré boli označené ako chýbajúce znakom M.

V prvom kole podávania správ za referenčný rok 2004 zaslalo šesť z 27 členských štátov EÚ úplné súbory údajov týkajúcich sa *vzniku odpadu* a zahŕňajúce všetky kategórie odpadu a všetky sektory. Celkovo poskytlo 21 členských štátov neúplné súbory údajov. Podiel chýbajúcich hodnôt o vzniku odpadu predstavuje spolu 9 % požadovaných údajov.

Úplnosť údajov sa v priebehu rokov značne zlepšila. Od roku 2006 do roku 2010 sa podiel chýbajúcich údajov pohyboval od 2 % do 3 % požadovaných údajov. Pokiaľ ide o údaje o *spracovaní odpadu*, podiel chýbajúcich údajov na vnútroštátnej úrovni predstavoval v referenčnom roku 2004 úroveň 2,5 % a plynule klesal do roku 2008, keď všetky krajiny predložili úplné údaje o spracovaní.

V dôsledku revízie nariadenia sa požiadavky na údaje za rok 2010 o spracovaní odpadu stali obsiahlejšie vďaka podrobnému členeniu na kategórie odpadu a ďalšiu kategóriu spracovania „spätné zasypávanie“. Výsledkom bolo, že päť z 27 členských štátov predložilo za rok 2010 chýbajúce údaje a 3,4 % údajov o spracovaní bolo označených ako chýbajúce. Viac ako polovica chýbajúcich hodnôt (1,9 %) sa týkala novej kategórie spracovania „spätné zasypávanie“.

Vykazovanie štatistických údajov Eurostatu sa pre členské štáty zjednodušilo vďaka webovým formulárom v systéme eDAMIS, čo je jednotné kontaktné miesto Eurostatu pre údaje. Tým dosiahol zber údajov aj úplný súlad so štandardom SDMX.

4. PRESNOSŤ ÚDAJOV

4.1. Pokrytie údajov

Cieľom nariadenia je zostavovať štatistické údaje o odpade v súlade s rozsahom pôsobnosti smernice 2008/98/ES o odpadoch (rámcová smernica o odpadoch)[6]. Štatistika o vzniku odpadu sa musí zostavovať za všetky hospodárske sektory a domácnosti a musí zahŕňať odpad vznikajúci pri zhodnocovaní a zneškodňovaní, ktorý je známy ako sekundárny odpad. Mala by zahŕňať aj odpad z malých podnikov (< 10 zamestnancov), hoci takéto firmy by mali byť podľa možnosti od zisťovania oslobodené.

[6] Ú. v. EÚ L 312, 22.11.2008, s. 3.

Štatistické údaje o spracovaní odpadov sa týkajú všetkých odpadov, ktoré sa zhodnocujú alebo zneškodňujú v rámci krajiny, bez ohľadu na pôvod odpadu. Základnou myšlienkou nariadenia je zber údajov o konečnom určení odpadu. Nie sú zahrnuté prípravné činnosti spracovania.

– *Chyby pokrytia a rozdiely v pokrytí údajov*

Zaznamenané chyby pokrytia sú spôsobené najmä:

– odlišovaním odpadu od toho, čo nie je odpadom, a rozdielmi v uplatňovaní týchto definícií;

– rozdielnymi metodickými prístupmi a rozdielnymi prioritami vnútroštátneho nakladania s odpadom a štatistiky o odpadoch;

– problémami pokrytia týkajúcimi sa špecifických sektorov (napr. predpokladané nedostatočné pokrytie odpadu zo stavieb a demolácií v niektorých krajinách).

Predpokladá sa, že rozdiely v pokrytí údajov sú najväčšie v týchto oblastiach:

- Pokrytie ťažobného odpadu (odpad z ťažby a dobývania) má zrejme veľmi veľký vplyv na štatistiku o odpadoch. Najvýznamnejšie rozdiely medzi krajinami sú spôsobené pokrytím údajov o skrývke, t. j. prírodných materiáloch, ktoré sa odstraňujú na sprístupnenie rudy bez spracovania, a v súvislosti s ťažobným odpadom, s ktorým sa nakladá na mieste ťažby.

- Rozlišovanie medzi odpadom a vedľajšími produktmi má značný vplyv na množstvo odpadu v sekciách A (Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov) a C (Priemyselná výroba) klasifikácie NACE, najmä pokiaľ ide o kategórie odpadu pre odpady z dreva, živočíšne odpady a rastlinné odpady, a pravdepodobne na trosky z kovovýroby.

- Rozdielny vznik odpadu v sekcii F NACE (Stavebníctvo) naznačuje rozdiely v pokrytí údajov.

- Viaceré krajiny nevedeli podať správy o kategórii spracovania „spätné zasypávanie“. Väčšina však uviedla, že pracuje na riešeniach pre ďalšie poskytnutie údajov.

Celkový vplyv chýb pokrytia je ťažké posúdiť. Chyby pokrytia môžu viesť k podhodnoteniu i nadhodnoteniu. Najviac ovplyvnený je pravdepodobne minerálny odpad zo sekcií B (Ťažba a dobývanie) a z NACE F (Stavebníctvo) NACE, čo je jeden z dôvodov, preto sú tieto kategórie odpadu vylúčené z ukazovateľov o vzniku odpadu a o skládkovaní na základe nariadenia.

4.2. Členenie podľa hospodárskych sektorov

V nariadení sa členské štáty vyzývajú, aby členili svoje údaje podľa 19 činností, pri ktorých vzniká odpad (18 hospodárskych sektorov a domácnosti). Ekonomické činnosti sa členia podľa Štatistickej klasifikácie ekonomických činností v Európskom spoločenstve (NACE). Správne rozdelenie činností, pri ktorých vzniká odpad, je predpokladom na:

– porovnateľnosť množstva odpadov v jednotlivých sektoroch,

– koherenciu štatistiky o odpadoch s podnikovou štatistikou.

Spôsob, akým sa odpad zaraďuje do sektora, ktorý ho vytvára, závisí od metód použitých pri zbere údajov a od štatistických jednotiek, za ktoré sa štatistické údaje o odpade zostavili. Porovnateľnosť a zhoda údajov by mali byť najlepšie zabezpečené s použitím registrov podnikov na zber údajov. Keďže nariadenie umožňuje ako základ na zostavenie údajov použiť buď miestne jednotky alebo štatistické jednotky, odpady budú v jednotlivých krajinách zaradené rozdielne aj pri riadnom uplatňovaní ustanovení nariadenia. Tento problém nie je špecifický len pre štatistiku o odpadoch, vyskytuje sa aj v iných štatistických oblastiach, ktoré sa týkajú ekonomických činností.

Predpokladá sa, že celkový vplyv chýb zaraďovania na kvalitu štatistiky o odpadoch je obmedzený. Riziko nesprávneho zaradenia je vyššie v prípade krajín, kde sa údaje o vzniku odpadu odvodzujú nepriamo z údajov o spracovaní odpadu. Dôvodom je, že informácie o spoločnosti alebo sektore, v ktorých vzniká odpad, sú známe iba zo sekundárnych zdrojov (napríklad subjekt zbierajúci odpad, subjekt spracujúci odpad) alebo sa musia odvodiť inými spôsobmi [napríklad modelmi alebo pomocou európskeho zoznamu odpadov (LoW)[7], ktorý obsahuje informácie o pôvode odpadu]. Použitie administratívnych údajov môže takisto viesť k nesprávnym zaradeniam, keď spravodajské jednotky v systéme administratívnych údajov nezodpovedajú definícii štatistických jednotiek v nariadení.

4.3. Klasifikácia odpadov

Nariadením sa definuje členenie podľa kategórií odpadu v súlade so štatistickou nomenklatúrou EWC-Stat, ale nestanovuje sa špecifická klasifikácia, ktorá sa má použiť pri zbere údajov. Krajiny sa môžu rozhodnúť, ktorú klasifikáciu odpadov použijú, pokiaľ budú poskytovať definované formáty v požadovanej kvalite.

Väčšina štátov zbiera svoje údaje podľa európskeho zoznamu odpadov (LoW), ktorý obsahuje 839 druhov odpadu. Napriek určitým problémom pri uplatňovaní tohto zoznamu rozsiahle používanie tejto klasifikácie zabezpečuje vysokú úroveň porovnateľnosti. Predpokladá sa, že celkový vplyv chýb pri klasifikácii na presnosť údajov je malý.

5. POROVNATEĽNOSŤ

5.1. Časová porovnateľnosť

Teraz po dokončení štvrtého kola podávania správ je možné lepšie posúdiť časovú porovnateľnosť údajov.

Systém Eurostatu na overovanie správnosti údajov zabezpečuje, že sa identifikujú zlomy v časových radoch, ktoré sa opravia alebo vysvetlia. Okrem toho sa ukázalo, že správy jednotlivých krajín o kvalite sú praktickým nástrojom na monitorovanie metodických zmien a ich vplyvu v členských štátoch.

Z hodnotenia vnútroštátnych správ o kvalite vyplýva, že takmer všetky členské štáty od roku 2004 výrazne upravili svoje vnútroštátne postupy pre štatistiku o odpadoch. Väčšina krajín ďalej pokračuje v zlepšovaní zberu svojich údajov, pokiaľ ide o kvalitu údajov (napr. doplňanie neúplných údajov; zlepšovanie pokrytia) a o efektívnosť ich metód.

[7] Rozhodnutie 2000/532/ES, ktorým sa vydáva zoznam odpadov, Ú. v. ES L 226, 6.9.2000, s. 3.

V roku 2010 vznikol v EÚ-27 odpad v celkovom objeme 2,50 miliardy ton, čo je v porovnaní s predchádzajúcim referenčným rokom veľmi malý nárast o 0,3 % alebo o 8 miliónov ton. Výrazné zmeny v niektorých hospodárskych sektoroch sa vzájomne vyrovnali, keď sa zohľadnil celkový vznik odpadu vo všetkých sektoroch.

Pokiaľ ide o vnútroštátnu úroveň, časové rady väčšiny krajín sú konzistentné. Väčšie zlomy v celkovom odpade vytvorenom v niektorých krajinách môžu odrážať skutočný vývoj (napr. Fínsko, Švédsko) alebo môžu vyplývať zo zmien systému zberu údajov (napr. Dánsko, Rakúsko, Belgicko) či z kombinácie obidvoch faktorov (Spojené kráľovstvo).

Vo Švédsku a Fínsku vznik odpadu od roku 2008 do roku 2010 výrazne vzrástol, a to o 31 miliónov ton (37 %) a o 23 miliónov ton (28 %), čo je zapríčinené nárastom ťažby rúd v ťažobnom sektore.

V Dánsku a Rakúsku sú väčšie zlomy v časových radoch v období od roku 2008 do roku 2010 spôsobené zásadnými zmenami systémov na zber údajov. V Dánsku bol systém ISAG v roku 2010 nahradený novým systémom pre údaje o odpadoch, ktorý je v úplnom súlade s príslušnými klasifikáciami EÚ. V dôsledku toho bol celkový vykázaný odpad o 38 % väčší ako v predchádzajúcich rokoch. V Rakúsku, kde sa zaviedol elektronický systém riadenia údajov pre odpad, bol trend opačný. Vykázaný vzniknutý odpad klesol o 38 % v porovnaní s predchádzajúcim rokom, čiastočne pre vylúčenie vedľajších výrobkov z vykazovania a čiastočne pre nedostatočné pokrytie, ktoré sa v budúcnosti budú musieť napraviť. Belgicko vykazuje značný nárast vzniku odpadu od roku 2008 do roku 2010, a to o 29 %, čo sa pripisuje najmä metodickým zmenám zberu údajov (napr. lepšie pokrytie sekundárneho odpadu).

Spojené kráľovstvo udáva obrovské zníženie odpadu z ťažobného sektora, a to o 63 miliónov ton (73 %), spôsobené najmä z metodických dôvodov (prispôsobenie zastaraných faktorov na postup odhadov založený na modeloch), predpokladá sa však, že to odráža aj hospodársky pokles v ťažobnom sektore.

5.2. Porovnateľnosť medzi jednotlivými krajinami

Vďaka spoločným definíciám a klasifikáciám je porovnateľnosť údajov medzi krajinami pre väčšinu sektorov a druhov odpadu pomerne vysoká. Rozdiely medzi krajinami, pokiaľ ide o celkové množstvo vzniknutého a spracovaného odpadu, možno vysvetliť čoraz jednoduchšie.

Stále sa však vyskytujú vážne problémy s porovnateľnosťou údajov, pokiaľ ide o rozdiely v pokrytí údajov uvedené v oddiele 4.1. Tieto problémy sa riešia napríklad prostredníctvom seminárov, kde sa s krajinami diskutuje o možnostiach harmonizácie pokrytia údajov. Semináre o ťažobnom odpade sa konali v októbri v roku 2011 a o odpade zo stavieb a demolácií v októbri v roku 2012. Ďalší seminár o overovaní správnosti údajov sa konal v septembri v roku 2013 ako prvý krok smerom k definovaniu spoločných noriem overovania. Dôkladná analýza údajov ďalej pomocou ukazovateľov pre jednotlivé sektory zabezpečuje stále zlepšovanie porovnateľnosti medzi krajinami.

6. ZAŤAŽENIE PODNIKOV

V nariadení sa vyžaduje, aby členské štáty znížili zaťaženie respondentov poskytnutím prístupu k administratívnym údajom a aby zo zisťovaní vylúčili malé firmy s menej ako 10 zamestnancami, ak výrazne neprispievajú k vzniku odpadu.

Vyhlásenia členských štátov v ich správach o kvalite vykazujú, že členské štáty sú si veľmi dobre vedomé cieľa udržať čo možno najmenšie zaťaženie. Odráža to narastajúci počet členských štátov, ktoré zhromažďujú informácie o spravodajskom zaťažení vo fyzikálnom vyjadrení a ktoré dokážu kvantifikovať priemerný čas, ktorý respondenti potrebujú na vyplnenie dotazníkov alebo štatistických formulárov. Počet krajín, ktoré poskytli tieto kvantitatívne informácie, stúpol v porovnaní s referenčným rokom 2008 zo siedmich na desať členských štátov. Informácie boli zhromaždené od respondentov pomocou dotazníkov alebo sa určili v osobitných štúdiách.

Sedem z desiatich krajín odhadlo, že priemerný čas potrebný na vyplnenie dotazníka alebo štatistického formulára sa pohyboval od 20 minút do troch hodín. Írsko, Poľsko a Švédsko udali, že tento čas je dlhší ako tri hodiny. Najdlhší čas udalo Poľsko (jedna hodina až 40 hodín na respondenta), kde sú držitelia odpadu počas prechodného obdobia zaťažení dvojitým podávaním správ (administratívne a štatistické podávanie správ) až do zrušenia štatistického zisťovania.

Najlepšou pomocou spoločnostiam je zabránenie dvojitému podávaniu správ využívaním administratívnych údajov a/alebo koordináciou zisťovaní v oblasti odpadov medzi príslušnými inštitúciami (štatistické úrady, ministerstvá životného prostredia, environmentálne agentúry). V prípade 15 členských štátov sú administratívne údaje hlavným zdrojom pre štatistiku o odpadoch. Ostatné krajiny využívajú administratívne údaje ako jeden z mnohých zdrojov údajov.

Počet krajín, ktoré zaviedli alebo plánujú zaviesť systémy elektronického podávania správ, rastie. Nástroje na elektronické podávanie správ pre niektoré alebo všetky údaje o odpadoch sú teraz dostupné v Belgicku (Flámsko), Dánsku, Írsku, Litve, Maďarsku, Rakúsku, Poľsku, Slovinsku a Spojenom kráľovstve.

Požiadavka, aby boli malé podniky vyňaté zo zisťovaní, sa rieši rôznymi spôsobmi. Niektoré krajiny zahŕňajú malé spoločnosti do výberových zisťovaní a výsledky extrapolujú. Väčšina krajín ich však úplne vylučuje. Údaje sa buď nezohľadňujú alebo sa extrapolujú pomocou modelov odhadov založených na faktoroch. Krajiny zaviedli rôzne prahové hodnoty na oslobodenie od účasti, ktoré sú vymedzené väčšinou počtom zamestnancov alebo množstvom odpadu vyprodukovaného za rok. Niektoré krajiny spájajú tieto dve kritériá, aby zabezpečili, že zber údajov sa vzťahuje aj na malé spoločnosti, ak prekročia vymedzenú prahovú hodnotu pre vznik odpadu.

7. REVÍZIA NARIADENIA O ŠTATISTIKE O ODPADOCH

Po prvých dvoch obdobiach podávania správ sa prejavili určité nedostatky a v prvej správe Európskemu parlamentu a Rade (KOM(2008) 355) sa určili oblasti na zlepšenie. Okrem toho sa v revidovanej rámcovej smernici o odpadoch (2008/98/ES) stanovili nové informačné potreby a zmenené definície. Z týchto dôvodov sa muselo zmeniť aj nariadenie [nariadením

Komisie (EÚ) č. 849/2010/EÚ[8]]. Zmenená verzia sa uplatňovala na referenčný rok 2010. Hlavné zmeny možno zhrnúť takto:

– Najdôležitejšou zmenou je harmonizácia členenia podľa kategórií odpadu v časti 2 príloh I a II k nariadeniu. Od referenčného roku 2010 sa informácie o vzniku odpadu a jeho spracovaní musia vykazovať jednotne podľa 51 kategórií odpadu.

– Zmenilo sa usporiadanie niektorých kategórií odpadu alebo boli zavedené nové kategórie s cieľom zlepšiť použiteľnosť údajov, napr. na monitorovanie politík v oblasti odpadu. Ide o:

  – samostatné kategórie odpadu pre minerálne stavebné odpady a odpady z demolácií, pre zeminu a výkopovú zeminu;

  – samostatné kategórie odpadu pre kvapalné a minerálne odpady zo spracovania odpadov (sekundárny odpad);

  – zmena usporiadania kategórií živočíšneho a rastlinného odpadu a kovových odpadov;

  – zoskupenie rôznych chemických odpadov do jednej kategórie.

– Okrem toho sa zmenilo usporiadanie kategórií spracovania odpadu:

  – Definícia kategórie spracovania „ukladanie do zeme alebo na povrchu zeme“ sa zharmonizovala s definíciou ukladania odpadu na skládky v smernici Rady 1999/31/ES o skládkach odpadov[9] s cieľom zjednotiť zber údajov o počte a kapacite skládok, ktoré sa doteraz zhromažďovali podľa danej smernice[10].

  – Zaviedla sa kategória spracovania „spätné zasypávanie“, aby sa nariadenie zosúladilo s definíciami revidovanej rámcovej smernice o odpadoch.

Príručka na vykonávanie nariadenia o štatistike o odpadoch bola upravená v roku 2010 a opätovne v roku 2013.

Podľa vyjadrení členských štátov prebehlo vykonávanie revidovaných kategórií odpadov a preskupenia operácie spracovania „ukladanie do zeme alebo na povrchu zeme“ hladko a nespôsobilo žiadne problémy. Niektoré krajiny vyslovene uvítali zmeny z technického hľadiska.

Problémy so zavádzaním novej kategórie spracovania „spätné zasypávanie“ udávali mnohé krajiny najmä preto, že v zozname činností zhodnocovania v prílohe II k rámcovej smernici o odpade nebola uvedená osobitná položka (kód R) pre „spätné zasypávanie“. Vymedzenie pojmu „spätné zasypávanie“ sa navyše kritizovalo, že nie je dostatočne jasné, a to sa považovalo za problém pri zbere údajov.

[8] Ú. v. EÚ L 253, 28.9.2010, s. 2.

[9] Ú. v. ES L 182, 16.7.1999, s. 1.

[10] Rozhodnutie Komisie 2000/738/ES zo 17. novembra 2000 týkajúce sa dotazníka pre správy členských štátov o vykonávaní smernice 1999/31/ES o skládkach odpadu, Ú. v. ES L 298, 25.11.2000, s. 24.

Celkovo sa zmenené nariadenie vykonalo úspešne a dosiahol sa jeden z cieľov revízie, a to zosúladiť štatistiku o odpadoch s definíciami a spravodajskými požiadavkami ostatných právnych predpisov o odpadoch.

Predkladanie a analýza časových radov sa však stali zložitejšie, a to pre zlomy spôsobené novou definíciou kategórií odpadov a činností spracúvania. Eurostat v súčasnosti pracuje na zlepšení prezentovania údajov používateľom, aby sa dosiahol aj druhý dôležitý cieľ revízie nariadenia, a to zlepšiť použiteľnosť štatistiky o odpadoch.

8. VÝSLEDKY A VÝHĽAD

Od začatia podávania správ v roku 2006 sa dosiahol značný pokrok, pokiaľ ide o zostavovanie štatistiky o odpadoch. Úplnosť poskytovania údajov členskými štátmi sa neustále zlepšovala. Štatistika o odpadoch dosiahla pomerne vysokú mieru porovnateľnosti medzi krajinami v prípade väčšiny kategórií odpadu a sektorov a dosiahol sa značný pokrok v oblasti pokrytia celého rozsahu údajov. Celkovo majú údaje väčšiny krajín zodpovedajúcu kvalitu. Na podporenie dosiahnutia cieľov EÚ týkajúcich sa politík v oblasti životného prostredia, priemyslu a surovín sú však potrebné ďalšie vylepšenia.

Harmonizácii údajov napomáha súbor dokumentov s metodickými pokynmi, ktoré sú dostupné na webovej lokalite Environmental Data Centre on Waste, a semináre zamerané na oblasti, v ktorých sú výrazné rozdiely v pokrytí údajov. Chyby a metodické nedostatky sú identifikované systémom kontroly kvality.

Eurostat v rámci nového postupu na zlepšenie kvality údajov zriaďuje program zameraný na podporenie krajín, v ktorých sú najzávažnejšie nedostatky, prostredníctvom dvojstranných stretnutí umožňujúcich diskusie o týchto otázkach a o možnostiach na zlepšenie.

Na základe údajov poskytnutých za rok 2010 sú teraz k dispozícii údaje o vzniku a spracovaní odpadov za štyri referenčné roky, t. j. za obdobie rokov 2004 až 2010. Vďaka rozšíreniu časových radov sú údaje čoraz užitočnejšie napr. na vytváranie ukazovateľov a v oblasti environmentálnych účtov.

Zároveň môžu metodické zmeny v jednotlivých krajinách stále značne ovplyvňovať časové rady na vnútroštátnej úrovni a na úrovni celej EÚ-27. Časový vývoj by sa mal preto stále vykladať opatrne a po dôkladnej analýze základných údajov. Okrem toho bude potrebné monitorovať účinok nových koncepcií zavedených revidovanou rámcovou smernicou o odpadoch, t. j. kritérií na stanovenie toho, kedy odpad prestáva byť odpadom, na štatistiky o odpadoch.

Vytvorili sa ukazovatele o „vzniku odpadu bez hlavného minerálneho odpadu“ (tsdpc210) a o „vzniku nebezpečného odpadu podľa ekonomickej činnosti“ (tsdpc250) a obidva sú súčasťou súboru ukazovateľov týkajúcich sa udržateľného rozvoja. Vypracoval sa nový ukazovateľ o „ukladaní odpadu na skládky bez hlavného minerálneho odpadu“ a plánuje sa jeho začlenenie do súboru ukazovateľov efektívneho využívania zdrojov. Vypracúvajú sa ukazovatele týkajúce sa ďalších kategórií spracovania vrátane recyklácie.